

อุดมการณ์ และเจ้าหน้าที่รัฐ

อาหารสมอง

• วรรณกร สามโกเศศ
มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต

การทำงานที่ขาดอุดมการณ์ทำให้
ได้ผลงานที่ต่ำกว่ามาตรฐานและ
ไม่สมประโยชน์กับทรัพยากรที่ต้องเสียไป
บ้านเราตลอดระยะเวลากว่า 10 ปีที่ผ่านมา

มีหลักฐานมากมายว่าการขาดอุดมการณ์
ในการทำงานของเจ้าหน้าที่ส่วนใหญ่ของ
ภาครัฐมีบทบาทอย่างสำคัญในการทำให้
ประเทศของเราไม่อยู่ในสภาพที่ควรจะ
ดีกว่านี้มาก

เกาหลีใต้ประสบความสำเร็จ
อย่างร้ายแรงไล่เลี่ยกับไทยใน พ.ศ. 2540
ถ้าใครพิจารณาเกาหลีใต้ในปัจจุบันให้ดีๆ
เห็นว่าในเวลา 10 กว่าปีเขาก้าวไปไกล
มากๆ ทั้งในเรื่องคุณภาพชีวิตของผู้น
ความสามารถในการแข่งขันของประเทศ
ความก้าวหน้าด้านวิทยาศาสตร์และ

เทคโนโลยี ความสะอาดงดงามของถนน
หนทางและตึกรามบ้านช่อง โครงสร้างพื้น
ฐานที่ดี ฯลฯ พูดได้สั้นๆ ว่าน่าประทับใจมาก
ในความก้าวหน้าของประเทศเขา

มาเลเซียประสบความสำเร็จ
ไล่เลี่ยกับไทยในยุค “ต้มยำกุ้ง” แต่ปัจจุบัน
มาเลเซียมีรายได้ต่อหัวที่สูงกว่าไทย 1 เท่า
ตัว มีคุณภาพการศึกษาเป็นที่ยอมรับของ
ชาวโลก ภาครัฐมีระบบการจัดการที่มี
ประสิทธิภาพ บ้านเมืองสะอาดเรียบร้อย
เป็นระเบียบกว่าก่อนเป็นอันมาก
ตัวอย่างไม่ไกลบ้านเราก็มีอีกมากมาย

ไม่ว่าจะเป็นสิ่งคปรั ได้วัน ฮองกง
ญี่ปุ่น ฯลฯ ประเทศเหล่านี้ไปไกลกว่าเรา
มากเพราะเจ้าหน้าที่รัฐของเขามีอุดมการณ์
ในการทำงาน มุ่งมั่นอย่างต่อเนื่องในการ
ทำงานอย่างดีที่สุดในหน้าที่ของตนให้สมกับ
เงินเดือนที่มาจากภาษีอากรของประชาชน

เราจะไม่เห็นฝ่าเท้าที่รื้อถอนเปิดค้าง
ทิ้งไว้เป็นวันๆ โดยไม่มีใครสนใจ ไม่เห็น
สายโทรศัพท์ที่หลุดห้อยลงมาเป็นเดือนๆ
และยุ่งติกันเหมือนฝูงงูเล็กขดกันอยู่
ไม่เห็นการใช้เวลา โทรศัพท์เรียกตำรวจ
911 ที่มาถึงช้ากว่าการโทรเรียกคนส่ง
พิชชา ไม่เห็นถนนที่เป็นหลุมเป็นบ่อ
นาน เป็นเดือน ไม่เห็นหลุมที่ขุดค้างไว้
บนถนนเพราะขาดการประสานงาน
ระหว่างประปาและไฟฟ้า ไม่เห็นการใช้
เงินที่ขาดประสิทธิภาพ เช่น เลือกตั้ง
ครั้งที่แล้วใช้เงินไป 3.885 ล้านบาท ทั้งๆ
ที่รู้ว่าเป็นการดำเนินาพริกละลายแม่น้ำ ฯลฯ

เจ้าหน้าที่รัฐของบ้านเราส่วนใหญ่
สักแต่ว่าทำงานให้พ้นๆ ไปในแต่ละวัน
นับตั้งแต่ข้างบนลงมาล่างสุด เราขาดคน
จำนวนมากที่ทุ่มเทให้งานอย่างทำให้แน่ใจ
ได้ว่างานที่เขารับผิดชอบนั้นเกิดเป็นผลขึ้น
อย่างจริงจัง และขาดระบบของการสร้าง
ความต่อเนื่องของนโยบาย

ไม่ว่าจะถนัดกันหนักหนาแค่ไหน
เพราะแค่รถ 2 คนสะกิดกันจนเผาผลาญ
น้ำมันมากมาย คน 2 คนนั้นก็แค่
และไม่สนใจว่าจะเกิดอะไรขึ้นกับคนอื่น
ตราบดีตกลงกันไม่ได้ เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ก็ไม่ใส่ใจเพราะก็แค่แค่รถติดเท่านั้น
เวลาจะสูญเสียไปเท่าใดก็เป็นเรื่องของคนอื่น
ความรู้สึกว่าต้องเร่งรีบเพราะสังคมเรา
กำลังสูญเสียจากเหตุการณ์ไร้สาระเช่นนี้
หาได้ยาก

การประสานงานในระบบราชการ
ก็มีน้อย ฉันทาของฉันทอย่างนี้แหละและ
เท่านี้แหละที่พอจะประคองฉันให้ไปได้
ทำไมจะต้องไปประสานงานกับคนอื่นให้
ยุ่งยากและอาจทำให้ตนเอง เสียอำนาจ
ด้วย สิ่งที่เกิดขึ้นต่อนักนี้ข้างมัน เพราะฉันท
ทำงานของฉันทเสร็จแล้ว

สาเหตุของการขาดอุดมการณ์

เจ้าหน้าที่ของรัฐ
ส่วนใหญ่ไม่สนใจ
และแคว้งงานของตน
ในที่สุดแล้วจะมีผล
ต่อส่วนรวมอย่างไร
ตราบดีตนเอง
เอาตัวรอดได้
ก็ก้าวหน้าในงานแล้ว

มาจาก (1) การขาดจิตสำนึกเพื่อส่วนรวม
เจ้าหน้าที่ของรัฐส่วนใหญ่ไม่สนใจและแคว้ง
ว่างงานของตนในที่สุดแล้วจะมีผลต่อ
ส่วนรวมอย่างไรตราบดีตนเองเอาตัวรอดได้
ก็ก้าวหน้าในงานแล้ว (2) การขาดจิตสำนึกว่า
เมื่อทำงานแล้วต้องทำให้ดีที่สุด ให้ผลงาน
คุ้มกับภาษีอากรที่บังคับเก็บจากประชาชน
(3) ระบบความดีความชอบไม่ได้อยู่บน
พื้นฐานของผลงานชิ้นที่มีผลต่อส่วนรวม
แต่มีแค่เป็นระบบที่หากเป็นพรรคพวก
เดียวกันแล้วก็ช่วยเหลือกันอย่างไม่ไยดี
กับความไม่ถูกต้องตามทำนองคลองธรรม

(4) คอร์รัปชันดาษดื่นในสังคม
นับตั้งแต่ข้างบนสุดคือนักการเมืองไล่ลงมา
จนถึงข้าราชการชั้นผู้น้อย ปีศาจตนนี้ทำให้
จริยธรรมผู้คนเสื่อม วันๆ เห็นแต่ธนบัตร
ลอยอยู่ข้างหน้าจนบดบังจิตสำนึกเพื่อ
ส่วนรวมและการตั้งใจสร้างผลงานที่ดีที่สุด
ที่สามารถทำได้ให้ส่วนรวม

ปีศาจจากอเวจีตนนี้ทำลายระบบ
คุณธรรมและนิติธรรมในระบบราชการ
อย่างป่นปี้ เพราะเมื่อวัตถุประสงค์ของงาน
เป็นไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนตัว ก็ละเลย
ประโยชน์ที่เกิดต่อส่วนรวม การกระทำ

ทุกอย่างเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของตนเอง
และพวกพ้องเท่านั้น

คำถามก็คือถ้าเราไม่ช่วยกันปราบปราม
คอร์รัปชันตนนี้ ณ บัดนี้ เมื่อไหร่เราจะปราบ
กัน และถ้าเราไม่ช่วยกันปราบแล้ว ใครจะ
ปราบให้เรา

(5) คุณภาพของเจ้าหน้าที่รัฐโดยเฉลี่ย
ลดต่ำลงเนื่องจากคนมีคุณภาพต่างหันไป
ทำงานในภาคเอกชนที่มีระบบการทำงานที่
สร้างความภูมิใจและสร้างสรรคคุณค่าให้
แก่คนทำงานได้มากกว่า ตลอดทั้งให้ผล
ตอบแทนสูงกว่าด้วย การเกิดขึ้นของโอกาส
และการขยายตัวของธุรกิจขนาดกลางและ
ขนาดย่อมทำให้ทรัพยากรบุคคลที่มีคุณภาพ
จำนวนมากไม่ไหลเข้าสู่ระบบราชการ

ถ้าสังคมไทยไม่แก้ไขปัญหาเหล่านี้
ในเวลา 10 ปีข้างหน้า สังคมของเราจะ
อ่อนแอเพราะขาดภาครัฐที่เข้มแข็งซึ่ง
สืบเนื่องมาจากการขาดอุดมการณ์ซึ่งเป็น
ตัวขับเคลื่อนสำคัญ นอกจากนี้ความสามารถ
ในการจัดการกับสังคมสูงอายุที่กำลังมาถึง
ข้างหน้า ความสามารถในการแข่งขันของ
ประเทศ การมีสังคมที่มั่นคงปลอดภัย
และน่าอยู่ การจัดการระบบการศึกษา
และการเรียนรู้ของชาติ การจัดการเรื่อง
การต่างประเทศ ฯลฯ จะลดถอยลงไป
เป็นอันมากอย่างไม่สอดคล้องกับ
สภาพการณ์แวดล้อมที่ต้องการความ
เข้มแข็งในเรื่องเหล่านี้อย่างมาก

การขาดอุดมการณ์ในการทำงานของ
เจ้าหน้าที่รัฐส่วนใหญ่เปรียบเสมือนสังคม
ของเราขาดเครื่องยนต์สำคัญอันจะส่งให้
เกิดแรงขับเคลื่อนไปข้างหน้า รถยนต์ที่วิ่ง
ไม่เต็มสูบบนถนนที่ลื่น คดเคี้ยว ลมแรง
และเต็มไปด้วยภัยที่ไม่คาดฝันนั้นอยู่
ภายใต้อันตรายที่น่าหวาดหวั่นยิ่ง